

SLOVENSKI

UČITELJ.

Glasilo „Učiteljskega društva za slovenski štajer.“

Izhaja 5. in 20. vsakega meseca na celi polji in velja do konca sočega leta 2 gld.
Naročnino in doplne sprejema začasni odbor „Učiteljskega društva za slovenski štajer“ v Ljutomeru.

Štev. 5. V Mariboru 5. avgusta 1874. Letnik II.

Slovenske narodne šole in nemščina.

Blíža se čas deželne učiteljske konferencije, da izrekó v Gradci o tej priliki tehtno besedo ovi gg. narodni učitelji, katere smatrajo njih kolege v samotarih šolskih okrajih za najboljše strokovnike na pedagošičnem polji. Mej raznimi točkami, katere so namenjene za program tega zborovanja, bode tudi ta, katera čaka rešenja gledé nemščine po narodnih šolah. Društvene in žurnalistične izjave slovenskih narodnih učiteljev zadnje dni so mi povod, da izpregovorim zastran nemščine. Do najnovejših dnij sem mislil, ka je slovenskih učiteljskih poslancev, razen renegatov, sploh iskrena volja, da bodo pri tej konferenciji energično zastopali slovensko narodno učiteljstvo kot pravi pedagogi. A kakor vidim, temu ne bode tako, kajti rekel bi, pervaki slovenskega narodnega učiteljstva hoté utherland v graškej konferenciji tla nemščini po slovenskih narodnih šolah! Razne misli, s katerimi se ne ujemam, je objavila o tem 3. šte. „Slovenskega učitelja.“ Dopisnik jako hvalevrednega zasavskega učiteljskega društva pravi, ka se je učiteljska konferencija kozjega, sevniškega in brežkega okraja 27. maja t. l. na Planini izrekla, da se naj uči po naših enorazrednih šolah nemščina s IV., na večrazrednih pa s III. letom. Uvodni članek te številke kaže sicer malo več antipatije do tega 5. kolesa na vozu slovenske narodne šole, toda kategorično pa ne nasvetuje, da naj se ne dovoljuje prostora nemščini po naših šolah „češ s tem idealom gotovo ne proderemo v Gradci“ ter raji nevoljno nekoliko kapitulacij v graškej konferenciji predlaga, ka-li? Disjunktivno bi rekel, ka takemu mnenju je uzrok ali prepíčelo znanje pedagogike in šolske postave od 14. maja 1869. leta, ali prevelika slast do nemškega jezika, ali upanje do „avansmá“, ali preplitvo narodno prepričanje, ali pa

prerahla energičnost proti žercem slovenskih naprednjakov. Vsak nestransko misleči pedagog mi mora priterjevati, ka slovenskemu narodnemu šolstvu nij le „glokenštrikfervaltarstvo“, nego tudi nemščina na kvar. Jedva smo začeli odrekavati paktiranje enej napredku od vseh časov sovražnej stranki, zakaj bi se li še drugemu sovražniku urivali s kompromisom v naročje?! Občne narodne šole so se osnovale za vsacega državljana ne glede na različnost raznih stanov; na teh šolah se torej to uči, kar vsakedor neogibno potrebuje. In ker je tega učnega gradiva toliko, da je narodnemu učitelju jedva mogoče doseči v šoli smoter v podučevanju, reči torej moram, ka so vsi dodatki k predpisanim naukom le to, kar je pri skledi, mej lačnimi težaki, tudi lačen popotnik, za katerega pa manjka jedi na mizi. Nemščina bi gotovo bila prehud sožerec mej ostalimi nauki občne narodne šole. Jaz ne bi rekel, ako bi kdo v našo šolo hotel urivati kakov tak nauk, za katerega ne treba veliko časa žertvovati, toda nemščina kot filologična študija ne spada v slovensko narodno šolo, ker jemlje premnogo zlatega časa na kvar pravim naukom te šole. Čitajmo kateregakoli nemškega ali družega pedagoga, pri nijednem ne nahajamo, ka bi urival poleg materinščine tujščino, in pedagogika velja za vse narode! Pa tudi sestavljalci normalnih učnih načrtov so se ravnali po slavni pedagogih ter z jako občutljivo tehtnico razvagali predpisano tvarino uže brez nemščine v obilnosti raznorazrednim narodnim šolam; le nekateri drugi individui, kateri nejsjo nikedar le čno uro bili slušatelji na učiteljskem izobraževališči, hoté požreti narodnega učitelja, ker se derži pedagogičnih načel, baš zato, ker so „afterpedagogi.“ Drugi so pa zopet taki, kateri hoté učitelja na germado, ker ne dela proti pedagogiki in svojej nalogi, ter ne obravnava na mestu kateheta mej realiji in dr. nauki „roženkranca“ in „devet tujih grehov.“ Kolege! ako bodemo vsacega smatrali za pedagoga, ki nam hoče inštrukcije dajati, potem pa naj nehajo učiteljska izobraževališča in predno pojde učitelj v šolo učiti, pojde se pripravirati h kakovej — kuharici ali pa h kakošnemu kovaču, pa gotovo povzdigne v šoli mladi narod na visoko stopinjo omike in napredka! Jaz vsacega človeka smatram za impertinentnega, kateri se hoče vtikati v pedagogiko in delati proti pedagogičnim načelom!

Morda pa misli kedo, da naj bi se zato mučil slovenski narodni učitelj s tujim jezikom, ker uživa večje pravice glede pravnih omer, nego njegov nemški kolega na Štajerskem? Baš naopak. Kedo bi pa utegnil misliti, ka zato, ker tudi nemški njegovi kolege učé tuje jezike v narodnih šolah. Pa tudi ta motiv je po sredi votel, oboda pa nēma! Ogledujmo si pa še cele države v tem. Učé li po Pruskem, Ruskem i. drg. tujščino po narodnih šolah? Ne! Mar ima slovenska detea za par kilogramov več možganov od nemške? Malo več skoro

gotovo, a toliko vendar ne. Mar imamo slovenski učitelji tudi za filologijo poleg računstva kakovo rusko mašino*), s katero bi mogli več znanosti prisvojiti detei, nego učitelji družih narodnostij? Tudi ne! Mar ima slovenska detca več časa v šolo hoditi od nemške mladeži? „Keine spur!“

Pa kaj bi hotel kedo o tem še debatirati! Čitajmo nemškega pedagoga Ricketa, ki pripoveduje, ka so bili tudi pre-mnogi Rimljani in Rimljanke take šleve, da so o začetku raz-vijanja svoje literature (prav kakor naši renegati) hoteli svojim otrokom umeteljno vcepiti tačas „nobel“ gerščino (to je sedaj pri nas edino zveličevalna nemščina) tako, da so z velicimi stroški nalašč iz Grecije dobivali gerške péstunje svojej mladini. A to je bila hiša na pesek in Rimljani so še-le potem gospodje Evrope postali, ko so bili začeli zidati slovstvo na skalo — na svoj materi ni jezik. To velja tudi nam Slovanom!

Kakova pedagogična ničla bi mi še vedno utegnula ugo-varjati: „Saj ne mogó iti naši otroci po svetu na Nemško, ako se ne učé v narodnej šoli nemščine!“ Takemu človeku, ki misli, da je ves svet Nemčija ter kaže, da ne zna geografije, rékel bi jaz: „Kaj pa, ako kedo drugi hoče iti na jug, vzó d ali pa z a h o d? Boljše je še morda, da si gre kedo v rodne kraje kruha iskat, koder rasto smokve in cvetó citrone, nego pa v Nemčijo, koder morajo odevati vinsko tersje. Zato bi pa torej trebalo, da bi v narodne šole upeljali vse evropske jezike, ako bi uže res hoteli biti ravnopravni glede k o z m o p o l i t i k e. To bi bila res lepa svoboda, a neizpeljiv bi bil tak plan! Tuje filologične studije so za srednje šole in univerze; ako pa ljudje želé, da kaj več znajo njih otroci, nego se učé na narodnej šoli, tem pa je svoboda dana, da si zidajo mestjanske šole, na katerih se péko posebne klobase.

Glede nemščine po slovenskih narodnih šolah pa bode učiteljskim poslancem prav za prav reševati pitanje o d o l o -č e v a n j i učnega načerta pri nemškem poduku na dvojezičnih (utrakvističnih) narodnih š o -lah. To se zna, baš v tem „germu bode tičal zajec.“ Naši nasprotniki bodo morda skušali o tej priložnosti dokazati, ka take šole bi morale biti v vsacem tergu, da je le kedo ondi svoje dni visoki cilinder in pokončni v skrob namočen ovratnik nosil, dá, kedo utegne biti tako pameten, da poreče, ka verh P o h o r j a tudi treba „utrakvističnih šol! Proti takim „ultra tajč“ treba a k t i v n e g a upora, pasivno nasprotovanje ne po-

*) Tak stroj za nemščino vendar le utegne imeti ovi gospodin, ki je o 1. občnem zboru slovenskih narodnih učiteljev 1872. leta v belej Ljubljani iz vsega svojega serca, iz vse svoje duše in iz vse svoje moči zagovarjal nemščino v slovenskih narodnih šolah, „kakor petelin verté se po strehi.“ Jaz kot njemu „čuden človek“ (sic?) in — liberalec (!) nejmam tega božjega daru da podučevanje v nemščini.

maga — nič! Še menje pa sme kedo prikimovati takim! Izgovornost in jedrovito utemeljevanje mora biti gg. poslancem na razpolaganje pri tej priliki. Utrakvistično podučevanje je vsakako veliko zlo na narodnej šoli. Po deželi pa treba tacih šol samo po granicah mej Slovenci in Nemci; po drugod po Slovenskem pa, kjer se je morda kakovšna kočevska duša etablirala se svojim zavežnjem ter ondi v šolo pošilja svojega dečka, naj se ne misli na „utrakvistiko;“ saj tudi Nemcem za to celo nič mar nej, ako pošilja več Slovencev na Nemškem svojo detco v šolo. Bodi si v mestih, bodi si po granicah, koder se družijo Slovenci z Nemcem, zahtevati morate gospodje enakopravnost po 19. §. deržavnih osnovnih postav glede utrakvističnega poduka po narodnih šolah. Pred Vam se nej spuščati v noben „kompromis“, predno se Vam tudi od nemške strani za Slovence taisto ne zagotovi. Sicer pa jaz mislim, naj se po tacih krajih šolska detca po narodnosti loči v paralelne razrede, ako je mogoče dotičnim krajem imeti večrazredne šole, sicer pa naj bi se napravile ondot poldnevne slovenske in nemške šole, v katere bi pa morala detca strogo vsaj 8 let v šolo hoditi. To bi bilo na korist šolstvu obeh narodnostij, kar jaz smatram za manjšee zlo.

Torej, štovani gg. kolege! ki pojedete v Gradec k dež. uč. konferenciji 23. sept. t. l. ne zabite, ka Vas šolska gospôska zato tja kliče, ker ste šolstveni strokovniki, da se po tem uredi podučevanje. Kažite svetu, da ste slobodni, značajni slovenski pedagogi, ki svojega karakterja ne prodaste za par komplimentov ali za to, če Vam kedo pred zbornico krepko stisne roko. Zaradi tacega energičnega postopanja bodo Vas štovali celo nasprotniki naši, še bolje pa Vam bodemo odobravaliz izverstno vedênje Vaše, mi Slovenci, ako boste pravi — Aristidi. Pernišek. („Nar.“)

Ustrahovalna pravila narodne šole v Ljutomeru.

(Sestavljena na podlagi šolskega in učnega reda — ministerskega ukaza od 20. avg. 1870.)

I.

Splošne določbe.

1. Vsak učenec (ali učenka) se mora natanko ravnati po vseh danih zapovedih, redno obiskovati šolo, med naukom biti pazljiv in miren ter tudi doma marljivo izpolnovati vse svoje dolžnosti.

2. Proti šolski gospôski, to je: proti učiteljem, učiteljicam in šolskim predstojnikom i. dr., naj se obnaša spodobno, naj jim bode pokoren in odkritoserčen.

3. S svojimi součenci (ali součenkami) naj bode prijazen, postrežljiv in prizanesljiv. Naj jih ne žali, naj jim ničesar hudega ne učini, še manje pa sme tuje blago poškodovati ali si kaj tujega prisvojiti.

4. Ako se zgodi, komu krivica, naj si ne išče sam zadostenja, ampak naj se pritoži svojemu učitelju.

5. Vsak učenec naj ima snažno, neomadeževano obleko. Tudi njegovo vedênje in govorjenje naj je spodobno.

II.

Šolsko obiskovanje.

1. V šolo mora učenec in učenka hoditi ves čas, dokler mu je po postavi dolžnost. (Po zimi od 6.—14. leta, poleti samo do 12.)

2. Ako mu je veljaven vzrok šolske zamude uže naprej znan, naj si išče za to dovoljenja, in sicer za tri dni pri svojem učitelju, za več časa pri šolskem voditelju.

3. Ako je učenec več dnij zadržan, da ne more v šolo, naj to, ako ne more sam, po kom drugem naznanja svojemu učitelju.

4. Ko učenec po zamujenem času zopet prijde v šolo, naj se radi tega opraviči pri svojem učitelju.

5. Radi neopravičenih šolskih zamud se učenec ostro kaznuje, in sicer toliko ostrejšé, kolikor več ima neopravičenih zamud.

III.

Opravičene šolske zamude.

Po sočih šolskih postavah (§. 4. učnega in šolskega reda od 20. avg. 1870) so sledeči izgovori pri šolskih zamudah opravičeni:

1. Če otrok izboli.

2. Če izbolé otrokovi stariši ali svojci, ako je dokazano, da ga potrebuje v postrežbo.

3. Slabo vreme, ako bi otroci v njem utegnili izboleti.

4. Tako slabi potje, da se ne more po njih hoditi.

IV.

Vedênje pred in med naukom in po nauku.

1. Učenec (učenka) naj pride v šolo le eno četertino ($\frac{1}{4}$) ure pred začetkom uka, in mora priiti vsaj do določene ure, s katero se pričinja uk.

2. Pred šolsko sobo si oznaži obuval in obleko.

3. V šolsko izbo stopi z nepokrito glavo, pada se mirno na odločen prostor ter tihoma čaka poduka ali se pa tudi tihoma pripravlja na bodoče nauke.

4. Deklice odlože svoje rute in robce z glave na odločeni kraj.

5. V šolo prinese učenec (učenka) samo potrebne šolske priprave za ta isti den ali poldneva.

6. Drugih rečij, ki ne spadajo k nauku, učenec (učenka) ne sme v šolo prinašati; take reči mu učitelj odvzame, posebno če se ž njimi igra.

7. Postopanje, letanje, vpitje pred šolo, po mostovži in stopnicah je pred naukom, med naukom in po nauku prepovedano.

8. Kedar učitelj ali učiteljica v šolo stopi, hitro in mirno vstanó vsi učenci (učenke) ter stojé pri molitvi ali petji, s katerim se začenja šola.

9. Tudi takrat je vsem učencem vstati, ko stopijo v šolo drugi učitelji, kateheti ali druge osebe, katere je enako spoštovati.

10. Iz šole hoditi (po potrebi) se med šolsko uro le pri nujni potrebi dovoljuje in samo enemu enkrat.

11. Poškodovanje in omadeževanje vsega šolskega pohištva, učnih pomočkov, klopij, sten, stranišč se ostro prepoveduje.

12. Kedor učini kaj škode, mora jo poverniti; ako je to iz lehkomišelnosti ali iz hudobe učinil, mora se vsikedar tudi kaznovati.

13. Ako se poškodovatelj ne izve, poverne škodo ves razred.

14. Odrezek papirja ali druge reči na tla metati se prepoveduje.

15. Po dokončanem poduku se podajajo učenci (učenke) v največem miru domov.

16. Šolsko orodje, knjige, oblačila se ne smejo v šoli puščati.

V.

V e d é n j e z u n a j š o l e i n d o m a .

1. Učenec naj se zunaj šole spodobno, pametno, pohlevno in proti vsakemu uljudno obnaša.

2. Učenec naj se doma marljivo uči, kolikor mu le čas pripušča, in naj skerbno izdeljuje vse domače naloge.

3. Ako utegne, naj čita tudi druge za mladež namenjene dobre knjige, katere mu stariši ali učitelj dovoljuje.

4. V cerkvi in pri drugih verskih vajah se mora učenec (učenka) tako vèsti, kakor se zahteva od vsakega pobožnega človeka.

5. Obiskovanje gledališč ali podobnih zabav in gostilnic se sploh prepoveduje in se le izjemno v družbi strarišev ali sorodnikov dovoljuje.

6. Spodobne zabavne igre na prostem so učencem dovoljene.

7. Vsaka igra za denarje ali za vrednostne reči je pa ostro prepovedana.

8. Kopati se po neočitnih krajih se sme, ako starši ne zabranjújó in ako se pri tem spodobno véde.

9. Šolskega orodja in tudi česa družega ne sme učenec brez dovoljenja starišev prodajati, podarjevati ali zamenjevati.

10. Tabaka ali smodk učenec ne sme kaditi ali pušiti.
11. Po noči učenci ne smejo sami po cestah in ulicah pohajkovati.
12. Učenec (učenka) se ne sme pajdašiti ali družiti z ljudmi, kateri so na slabem glasu. Tovaršije naj si po večjem le pri svojih součencih (součenkah) išče.
13. Na ulicah morajo vsi učenci in učenke vse učitelje, katehete in tudi druge spodobno in s štovanjem pozdravljati.

VI.

Določbe o izstopu iz šole.

1. Ako je učenec (učenka) od 6. do 14. leta svoje starosti marljivo v šolo hodil in se med tem časom zapovedanih naukov dobro naučil, dobi odpustno spričevalo, katero ga odveže, v šolo hoditi.
2. Tistim marljivim učencem, kateri so šolo uže 6 let obiskovali, pa jih stariši silno doma potrebuje, sme učitelj v porazumljenji s šolskim voditeljem v poletnih tečajih 13. in 14. leta odpust dati. V zimskem tečaju pa morajo vsakako v šolo hoditi.

Zgodovina v narodnej šoli.

(Janko Žirovnik.)

IV.

Feničani.

Feničani so stanovali v nerodovitnej deželici poleg sirijskega morja, ki je merilo jedva 250 štir. milj.¹⁾ Ta deželica je pa jako ugajala razvijanju kupčije, kar so Feničani tudi uporabljali, in baš radi tega nas zanimajo.

O zgodovini Feničanov imamo, žalibože, ubogo malo virov, dasi so oni bili prvi mornarji in jako važni za kulturno razvijanje. Znano nam je le, da nejso živeli združeni v eno državo. Vsako mesto sè svojo okolico je bilo mala republika, ki se je slobodno razvijala. A manjša mesta so se zbirala okolo kacega večjega ter delala federacijo. Voditelj take federacije je bilo zdaj to, zdaj óno večjo mesto, ki je na ostala baš največ upljivalo. Poleg tega je pa Feničane oklepala vez sorodnosti, jezika, religije in družih podobnih običajev. Nikoli pa nej bila Fenicija država.

Najvažniši tergovski mesti v prvih časih sti baje bili Beritus in Biblus. Pozneje (od 1500 pr. Kr.) je vodilo pa mesto Sidon nad 300 let federacijo feničanskih mest. To mesto je pa po malem pešalo in ga je v veljavi pozneje prekosilo mesto Tirus (kralj vsih feničanskih mest), ki je vodilo

¹⁾ Biblija imenuje njih deželo Kanaan, t. j. nižina.

federacijo pet stoletij (1209—722.) Najbolje se je razvijala Fenicija za Hiram-a, ki je bil (1000 pr. Kr.) verhovni uradnik ¹⁾ v Tirus-u. Občeval je prijazno tudi z Davidom in Salamonom. ²⁾ V istej dobi so bili Feničani na verhunci. Kupčevali so po suhem in pe morji. Pervotno so se vozili le ob obalih svoje domovine. A pozneje so se jeli izseljevati nekoliko radi domačih razpertij, posebno pa radi prevelicega narastaja ljudij, kojih pa nej mogla živiti domača mala in peščena zemlja. Izseljevali so se najpervo v obližje, potem pa tudi v daljne kraje. Uže v najstarejših dobah so se naselili na otocih Rodu, Kandiji in družih. Pozneje so se naselili na otoke egejskega morja, kjer so jih pa po malem izpodrinili Gerki, ki so sami jeli kupčevati. Naselili so se tudi v Italijo, na Sicilijo, Korziko, Sardinijo; na Baleare, Pitijuze in na Španjsko. Španija jim je najbolje ugajala baš radi svojih bogatih rudnikov.

Utemeljili so tam 200 krajev, med kojimi so najbolje eveltela mesta: Tartezus, Gades, Karteja, Malaka in Hispalis. A ne samo do Herkulovih stebrov (Giberaltar), temveč tudi v ocean so si upali ter baje prišli na Kasiteride (sedanjo Anglijo) in v izhodnjo morje, kjer so dobivali jantar (Bernstein. ³⁾ Na prigovarjanje egiptovskega kralja Neha so si celó upali objadrati Afriko in to z vspehom. Kupčevali so pa tudi s karavanami po suhem in sicer po Palestini, Siriji, Arabiji, ⁴⁾ Egiptu, ⁵⁾ Perziji, Babiloniji in po severnih scitskih pokrajinah.

¹⁾ Nekateri zgodovinarji terde, da je bil Hiram — kralj. Toda dognano je, da so imela posamezna feničanska mesta le svoje verhovne uradnike, ki so morali deliti svojo oblast z mestnim zastopom, če tudi je bila njih služba — kar pa še nej dognano — dedovalna.

²⁾ Hiram je naredil s Salamonom pogodbo, (ki je najstarejša te verste), vsled katere se je Salamon obvezal 20 000 korov pšenice in 20 000 batov, vina in olja Feničanom poslati in jim verh tega 20 krajev v Galileji odstopiti. Nasprotno so pa Judje dobili stavitelje, les in kamenje za svoj tempelj, ki so ga baš hoteli staviti.

³⁾ Lebevel terdi, da so jantar v starem veku stoperv za Avgusta spoznali, in da elektron nekedajnikov nej bil baš jantar.

⁴⁾ Na rudečem morji sti jim bili glavni trgovski naselbini Elat in Ecion-Geber. V perzijskem zalivu sta bila otoka Tilos in Arados njih posestvo, koder je bila pot v indijski Ofir.

⁵⁾ Herodot pripoveduje, da so imeli Feničani v Memfis-u celó lastno predmestje in da so v Egipt posebno vino uvažali. Razen v Egiptu so se pa tudi na obalih severne Afrike jako naseljevali. Znamenita naselbina je bila mej drugimi Kartago, ki je bila v začetku jako odvisna od Fenicije in se je jela stoperv po njenem padu okrepečevati in je potem podedovala gospodstvo na morji. — Najizverstniših mož, kar jih je bilo v Kartagi doma, je bil slavnoznani Hanibal, ki je posebno Rimljanom belil glave (Punske vojne). Tudi Kartagina je bila republika in imela svoje verhovne uradnike (sufekte) kakor druga feničanska mesta. Te uradnike je narod za določen čas volil; imeli so jako omejeno oblast. Deržavo je vodil senat in narod je odločeval vojno in mir. Utemeljitev Kartagine je jako mitična. Pravljica pripoveduje, da je

Tako so Feničani kupčevaje jako obogateli, vendar nejsa nikoli mogli v Aziji k moči priti, radi svoje premajhne deželice. Uže popred so mimogrede nosili tuj jarem in v osmem stoletji so se morali udati asirskemu kralju Salmanasar-ju (722). Po Asircih so si jih podvergli Babilonci in za temi Perzijani. Kolonije, ki so bile z domovjem v zvezi, dokler je stalo na trdnih nogah, so po malem odpadale. Pri vsem tem Fenicija vendar nej bila popolnoma ob tla, A ko je Aleksander Veliki Perzijo razdejal, tudi feničanskim mestom nej prizanašal in jih je nekoliko razdejal¹⁾ nekoliko pa oropal.

Kakor o zgodovini, tako tudi o religiji Feničanov nejmamo natančnejih poročil. Znano nam je le, da so čestili naravne prikazni in jih poosebili, kakor to nahajamo i pri družih narodih starega veka. Molili so boga Bal-a, ki je pomenjal solnce; tako znani tiriški Herkul (prav za prav Melkart) je bil sin Bal-ov in je pomenjal isto. Moloh je bil toliko, kolikor naš zlodej. Čestili so tudi Astarto, boginjo lune in vojske.²⁾ Feničani so darovali svojim bogovom — ljudji. Moloh je bil iz rude ulit in votel človek z razprostenima rokama. Če so mu hoteli darovati, dobro so ga preje razbelili. Potem so mu pa devali na roki mladeniče, ki so se tam pekli, ter morali grozovito umirati. Astarti so darovali device. Veljava duhovnikov je bila tudi pri Feničanih velika. Vendar na splošne zadeve nejsa imeli toliko upliva, kolikor pri drugih narodih. Pred vsem je bilo kulturnemu razvijanju to ugodno, da Feničani nejsa bili razdeljeni v verste niti združeni v eno državo. Oni so bili prvi nam znani narod, čegar naredbe so dopuščale slobodno razvijanje. Pri njih nejsa vladali despoti, kakor je bilo to baš v orijentu

Muton, Hiramovih naslednikov, zapustil sina Pigmalijona in hčer Dido Ker pa Pigmalijon še nej bil polnoleten, izroči Muton svojemu bratu Zihervalu vlado do Pigmalijonove polnoletnosti in mu da hčer Dido za ženo. Feničani pa nejsa z Zihervalom zadovoljni in tako prevzame vlado Pigmalijon sam. Ker se je pa Ziherval svojega jirofa bal, da ga zavratno uzmeriti. Dido zbere prijatelje Zihervalove in sklene, gledé na to, da doma nejsa varni, ž njimi izseliti se. Po dolgej vožnji, dospé v obližje današnjega Tunis-a in ker jim je kraj všeč, tudi tu ostanó. Domačini pa tujce gerdo gledajo in jim ne hote nič zemlje dati. Dido si pomaga iz zadrege in jih prosi, naj jej vsaj toliko zemlje prepusté, kolikor je ena volovska koža obseže. Oni v to dovolé. Dido razreže kožo v ozke jermene in tako ž njimi obseže dosta zemlje. Čudé se prekanjenosti tujcev, domačini dovolijo naselitev. Tako je nastala Kartagina, t. j. novo mesto. Rimljani so to mesto imenovali: Kartago. Nekoliko let pozneje zahteva tedanji kralj Didino roko. Ker je pa ona po smerti Zihervalu prisegla, da se več ne moži, ne uda se kralju. On žuga mladej koloniji z vojno. Dido vidé, da se ne ubrani, naredi germado in se na njej sožge.

¹⁾ Aleksander Veliki je Tirus sedem mescev oblegal in bi ga tudi skoro ne bil užugal, če bi ne bile k temu primogle feničanske ladije. Tirus je sedaj borna vas; o nekedanjej slavi nej ne duha ne sluha in s Sidon-om se baš tako godi.

²⁾ Nekateri zgodovinarji terdé, da je bila boginja Astarta podobna babilonskej Militi, ki je pomenjala naravo porodnico.

doma, nego vsako mesto sè svojo okolico se je za sè razvijalo in imelo le verhovne urádnike, ki so delili oblast z mestnim zastopom. Tudi so delala feničanska mesta federacijo, kojo je vodilo baš najupliviše mesto. Sicer so se pa o važnejših uprašanjih mestni poslanci skupno posvetovali. In tri najbogatejša mesta so baje utemeljila mesto Tripolis, ki je bilo zvezno mesto. Feničanske naselbine so imele isto ustavo, katero domača mesta, ker so izseljenci domače uredbe kot najboljše smatrali. Bile so pa naselbine od Fenicije nekako odvisne (vsaj prvotno) in so morale domačim bogovom pošiljate razne darove. Tudi se nejsjo smele naselbine vojskovati zoper prvotno domovje.

Dalje prih.

Dopisi.

Iz celovške okolice. Ljudsko šolstvo je začelo po slovenskih krajinah kalí poganjati, vendar pa treba to žlahtno rastlino vsestransko dobro gojiti in prav varovati, da ne usahne in da postane s časom krepko drevo, katerega najhujši sovražni viharji ne bodo mogli ušibiti. Zna se, da šolstvo le počasi poganja svoje korenine mej narodom, ker je ledina še premalo razorana. Žalostno, dà, žalostno pa je, ker veliko tistih ljudij, kateri so sè učiteljem vred poklicani pomagati obdelovati le-to ledino, ravno nasprotno delujó in hoté tako braniti razprostiranje in krepenje šolskih korenin. Šola je tista reč, katero te baže ljudi od vseh strani napadajo. Da bi se nevedno kmetsko ljudstvo od šole vernilo, poslužujó se najgerših denunciacij, da bi le zadušili pognano šolsko kal. Dolžnost vsakega pravega človeko- in svobodoljuba pa je, take napade energično odvracati. Govoreč z nekim šolskim prijateljem o tej reči, djal mi je oni: „Naj le rujó, posrečilo se jim vendar ne bode. Takim ljudem niti odgovarjati nej potreba, to je za-nje najboljše kazen.“ A jaz sem družega mnenja. Ravno sedaj, ko je prehod iz stare v novo šolo, sedaj, ko so korenine te rastlike še mlade in slabe, treba take navale odganjati; čim večje in debeleje pa bodo korenine postajale, t. j. čim bolje se ukrepi ljubezen do šole v narodu, tim manje nevarne bodo take nevihte. Ako pa hočemo to doseči, ako hočemo sovražnika omike in svobode popolnem premagati, skrajni čas je, da se vsa slovenska inteligencija v močno obrambo postavi, budeča in razširjajoča ljubezen do šolstva. Naša inteligencija mora priprostemu kmetiču dokazovati potrebo šole. To se zna, da to je hudo delo in vspeh počasen, a človek ne sme precej obupati, ampak delati — delati in delati je potrebno. Žalibog! se pri nas Slovencih narodna inteligencija le premalo zanima za šolstvo, torej tudi premalo deluje mej narodom za šolstveno povzdigo. Kedar pa bode vsa naša inteligencija edina, kedar bode ona sama navdušena za šolstvo, kedar bode ona po vsej moči unemala narod za šolstvo: takrat bode stvorjena močna fallanga, katere ne bodo mogli prodreti najhujši sovražniki. Potem pa nej daleč čas, ko bode priprosti kmetič ljubil šolo in z veseljem

svoje detečo vanjo pošiljal; potem pride za lepo spomladjo prijetna jesen, polna najboljšega sadu; potem se lahko vsakedo prepriča, da bode šola dobra in narod srečen. I v to ime pomози bog i sreča junaška!

Podčeren.

Iz ormuškega okraja. 2. m. m. je imelo ormuško učiteljsko društvo mesečni zbor. G. predsednik pozdravi g. nadzornika P. Končnik-a, kateri je kot ud tega društva k zborovanju prišel, kakor tudi vse pričujoče. Zapisnik zadnje seje se prebere, potem pa dopis sl. začasnega odbora „Učiteljskega društva za Slovenski Štajar“, v katerem omenjeni odbor naše društvo pozivlje, naj bi predlagalo, kam da se skliče najpervi občni zbor. G. Jurša predlaga, naj se to začasnemu odboru „Učit. društva za Slov. Štajar“ v odločenje prepusti, ker naše društvo tega ne more odločiti — —. Predlog je bil z 8 proti 2 glasoma sprejet. G. nadzornik povzame besedo ter razlaga, kako naj se letna poročila (Jahrbücher) uredjajo in potem v kratkem pa jedernatem govoru razloži nastanek avstrijskega cesarstva. Ker se nej nič predlagalo, sklene se seja.

J. Šinko.

Iz Ljutomera. Naše okrajno učiteljsko društvo je 16. julija zborovalo v Središči. Sešlo se je bilo 11 učiteljev in osem šolskih prijateljev (krajnih šolskih svetovalcev). Zbrane prijazno pozdravi društveni podpredsednik, g. Lapanje. Po prečitani in odobrenji zapisnika zadnjega zbora govori prav dobro o 1. točki: „Narodna šola in kmetijstvo“ g. Pernišek; o 2. točki dnevnega reda, o petji v narodni šoli, pa je poročal g. Žirovnik. Oba gg. govornika sta oporazovala na praktično stran pri poučevanju v teh predmetih in s tem pričujočim učiteljem prav zelo ustregla. Po zborovanju je bila seja „Učiteljskega društva za slovenski Štajar“ in potem skupni obed pri prijaznem, za šolo unetim gostilničarji, g. Wenigerholzu. Bil je prav prijeten dan in ostal bode mnogim v blagem spominu.

Iz savinjske doline. Savinjsko učiteljsko društvo se je osnovalo 22. t. m. Zborovalo je v čitalnični dvorani na Vranskem. Prišlo je še precej učiteljev skupaj — vendar več smo se jih nadejali. Zborovanje se je začelo ob 9. uri zvečer, in ti-le gg. so bili voljeni v odbor. Radoslav Škoflek, nadučitelj na Vranskem za predsednika; Dragotin Preširen, nadučitelj v Mozirji za podpredsednika; Simon Meglič, učitelj na Vranskem za tajnika; Oroslav Agrež, nadučitelj v Brasločah za blagajnika; Srečko Pirec, učitelj na Rečici za perovodja.

Odbor je sestavljen iz delavnih močij, — pričakujemo od njega tedaj neutrudljivosti.

Sedanji začasni odbor položi račun do 27. avgusta v Braslovčah, kamor se snide imenovani dan okrajna učit. konferencija. — Večina učiteljev savinjske doline se udeleži I. obč. zbora „Učit. društva za slov. Štajar“ v Mariboru. Ker se pa razide nekoliko učitelje v počitnicah na razne kraje, sklenilo se je, da se prihodnja skupščina snide 5. nov. v Braslovčah. Mej drugim bo na dnevne redu: Kako bi se dalo narodno šolstvo povzdigniti v narodnem obziru, da bi ljudstvu prijazniše šoli postalo? (Gg. referente prih. skupščine opozorujem na 7. § pravil, „Sav. učit. društva“.) Društvo ima do sedaj 13 pravih in 15 podpornih udov. Društvo gotovo veselo narase, ako bodo učitelji delavni in ako se nabere mnogo podpornih

udov. Priporočal se je potem „Slov. učitelj“, naj bi se ga vsak sam naročil in ga tudi drugod razširil. (Jaz mislim, da bi se noben slov. učitelj ne smel nahajati, ki bi za nas toliko važnega slov. šolskega lista ne podpiral!) — —

Obiskalo nas je mnogo šolskih prijateljev z Vranskega. Nejsmo se nadejali, da nam večer tako zanimivo mine. Sledili so namreč navdušeni govori, ki so se tudi navdušeno sprejeli. Posebno lepo govora sta imela gg. Škofek in Leban, tudi g. Šentak, posestnik na Vranskem, je govoril jedernato o sedanjem šolstvu. Slava govornikom!

Tudi ne smem zabiti lepo ubranega petja, katero nas je zabavalo v pozni noči. Lepa sloga, katera nas je vezala celi čas zborovanja, nam je porok, da bode društvo, krepko nadaljevalo pot, katero je nastopilo. Društvo stoji na naronej podlagi (, ker le na tej podlagi se mora obdržati), in narodni možje, napredujaci, veselo podpirajo društvo, o katerem so prepričani, da bode delovalo in dober vspeh doseglo.

Vsa slovenska učiteljska društva na slov. Šajerskem pa prosim: Sprejmite naše mlado društvo blagovoljno v vaše vrsto, bodite mu z besedo (kakor do sedaj z dobrim izgledom) pripomočni, bodite mu podpiratelji! Obljubljuje vam vaše društvo, da vam bode zvesto narodno sodruštvo, katero bode npenjalo vse sveže moči, da doseže svoj smoter Bratovski pozdrav!*)

Iz K. . . na Gorenjskem. Predragi „Slovenski učitelj“! Uže je preteklo blizo 7 mesecev, odkar si se bil poslovil od svojih zvestih naročnikov v I. letniku. Vsak Ti mora izrekati hvalo za to, da si se možato obnašal ter se zvesto držal svojega programa, ki je sledil na I. strani št. 1. Sosebno si izverstno branil napade zoper nove šolske postave. Misliš je pri Tvoji poslovitvi marsikateri, da si bil za večne odmerl. A — temu nej bilo tako; zopet si oživel ter se podal po svetu obiskovat svoje ljubljence. Najhujši tern v peti si bajé „Schulzeitungi“ — pa, nikar se ne brigaj za to, naj laja — saj ugrizniti vendar le ne more.

Naj Ti tudi jaz podajam iz naših krajev nekoliko verstie; ako Ti drago, še večkrat kaj zanimivega! *)

16. julija nas je bil povabil e. kr. okraj. šolski svét k volitvi dveh zastopnikov, ali kakor pravimo poslancev v deželno učiteljsko konferenco. Volitev je bila v Begunjah, kjer je sedež e. kr. okraj. nadzornika. Sešlo se nas je 13 učiteljev iz okraja. C. kr. okraj. nadzornik nam je klícal pred volitvijo v spomiu, da tu gre za obéni šolstveni blagor, da naj se, kolikor mogoče, zedinimo ter taki osebi volimo, kateri sti si po več letnem služenji pridobili vednosti na šolskem polji in o katerih smo čisto prepričani, da bodo vsestransko krepko zastopali stvar, ter se energično potezali za šolstveni korist ter tudi za nas učitelje. Voljena sta bila po večini glasov gg.: Radivoj Stojec, učitelj s Kranjske gore in Ivan Pezdíč, učitelj iz koroške Bele. Obedovali smo pri obée znanem g. Šturm-u v Poličah, kjer nam je hitro minol čas med živahnimi pogovori in petjem.

V našem okraji je zopet na novo oživelo „učiteljsko društvo.“ Po

*) Bratovski odzdrav od tukajšnjega učiteljestva.

**) Jako drago nam bode.

odhodu g. Žolgarja, prejšnjega nadzornika in skerbnege predsednika našega društva, se nam je bilo namreč vse razrušilo; postal je nered in tudi ostal. Eden g. učiteljev je zopet izdregal iz omotice vse, ter se je potem precej volil odbor. Predseduje društvu g. Radivoj Stojec ter se tudi veliko trudi, da bi spravil društvo na ono stopinjo, katero bi bilo moglo uže davno doseči. Malo, le malo je bilo moči do sedaj društvu okrevati, kajti denar, ta ljubeznjivi denar ima tudi tu velik upliv.

Konečno še nekaj prav „kraftnega“! Kakor Ti je dobro znano, na Kranjskem je plača učiteljska proti drugim deželami najslabše odmerjena. Povedati Ti moram, da uže 3 mesece, celo po nekaterih krajih do 8 mesecev željno pričakujemo ure rešitve — da nam izplačajo terdo zaslužene novce. Veliko bi se dalo govoriti o tej nerednosti, ali kaj pomaga?! Nič — vse zastoj. Ne vem, komu bi li prištel to dobroto, da ima tako skerb za nas. Le to pravim in po pravici: Sleherni učitelj se mora strogo držati novih šolskih postav, toraj ima obilno dela, velike težave, ostrejšje odgovornosti nego marsikateri drugi stan, o katerem so organi v primiru proti učitelju menje izobraženi in ko imajo veliko boljše plače. To nej pravično! In ako pomislimo še celo različnosti med kranjskimi učitelji, ki imajo vsi ene in iste dolžnosti, vendar pa nejso za ta težavni posel enako odškodovani ter imajo eni po 600 ali 500 gl., drugi pa samo po bornih 400 gl. Vprašam, nej li to krivica? Vsaki delavec je vreden svojega plačila, tem bolje učitelj kot delavec za občni blagor celega ljudstva. O neusmiljena enakopravnost, kje si, kod se potikaš, kje te nej; kaj smo se ti vendar zamerili, s čim se pregrešili? — Upajmo, da tudi nam enkrat, če prav še morda dolgo ne, zasije zarja boljše bodočnosti; dosedaj jo še temni oblacje krijó!

Da si mi zdrav!

Barovski.

Šolske novice in drobtine.

(„Učiteljsko društvo za slovenski Štajer.“) Začasni odbor je imel 16. julija 2. sejo v Središči. Pričujočih je bilo sedem snovalnih odbornikov in trije družabniki. Prečital in odobril se je zapisnik zadnje seje od 21. junija. Na dnevnem redu je bilo določevanje o prvem občnem zboru „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“. Prečitali so se v ta namen uže zadnjič omenjeni dopisi raznih učiteljskih društev, in tudi navdušeno pismo g. Antona Lebana, učitelja v Mozirji, ki zbrane učitelje prijazno pozdravlja, rekoč: „Učitelji so odgojitelji naroda; v naši mladini je bodočnost naša; korakajmo verlo naprej po poti, kojoj si je naš mili narod izvolil in dosegli bodemo nam prirojene pravice, oteli narodnost in svobodo, in krepko, uspešno bodemo branili pravice narodno šole proti vsakemu napadu. Tedaj naprej slovenski učitelji: „za dom, svobodo in resnico“ (in omiko, Ur.). Hvaležni slavimo dneve, na katere povzdigujo odgojitelji za srečnišo bodočnost svoje mladine zoper zatiranje našega milega naroda. Slava, živeli narodni učitelji!“ — Po živahnem pretresovanji se odloči Maribor za prvo zborovanje našega društva, ki bude tako rekoč tudi prvi zbor slovensko-štajerskih učiteljev. Zborovalo se bude v ponedeljek 21. in v torek 22. septembra. Prvi dan bude na dnevnem redu: 1) Vprašanja graške deželne učiteljske skupščine z ozirom na

priobčene izgledne učne načerte. 2) Imenovanje učiteljev. Drugi dan se bode obravnavalo o zadevah našega učiteljskega društva. Zborovališče in vse druge zadeve se bodo pozneje objavile v našem listu in v „Slov. Narodu.“ —

Kot podpornika sta se našemu društvu pridružila gg.: Rihard Doljenec, vodja kmetijske šole na Slapu pri Vipavi; Kunšič Anton, tajnik v Šmarji pri Celji. Z naročnino nas na novo podpirajo gg.: dr. Kočevar v Celji, Zuza Ivau v Grižah pri Celji in Dragotin Šavnik v Kranji. Imen pravih družabnikov začnemo prihodujič priobčevati, ker nam danes na tem mestu uže prostora primanjkuje. —

Odbor je te dni prosil slavno vodstvo južne železnice uže za znižanje vozne cene, tudi se bo do več domoljubov in učiteljev v Mariboru obrnil za blagovoljno podporo pri zborovanju. —

Blagородni g. Fr. Skaza, velikoposestnik v Šmarji pri Celji, nam je poslal 7 gld. podpornine; izrekamo mu priserčno zahvalo.

(Posnemanja vredno.) G. Ivan Kryl, učitelj ljutomerske realke, je izdelal za vsako šolo v ljutomerskem okraju po ên velik zemljevid tega okraja ter ga daroval šolam. Bog ve, ali so mu dotične šole za ta njegov trud in lepo ter koristno delo kaj hvaležne ali ne?

(Ustrahovalnih pravil), v denšnjem listu priobčenih, si je ljutomerska šola v 1000 iztisih omislila, da ja bode v začetku leta razdelila mej mladež, koji se je ravnati po njih. Odbor „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“ je pripravljen, vsaki šoli s takimi pravili postreči, in tudi s tiskanim imenom dotične šole. 100 iztisov velja 75 kr.

(Ženski tečaj) za izobraževanje učiteljic bode letos meseca avgusta in septembra v Celovci. Učilo se bode: pedagogika, gospodinjstvo in ženska ročna dela.

(Nov predlog) o boljših šolskih postavah na Kranjskem namerava vlada — kakor se čuje — v bodočej sesiji kranjskemu deželnemu zboru predložiti. Dobro! Mi želimo, da bi ga sprejel zbor.

(Savinjsko učiteljsko društvo) je začelo svoje delovanje. Razposlalo je lično tiskana in dobro sestavljena pravila, in imelo je 22. julija občni zbor na Vranskem z muzikalničnimi produkcijami.

(Novo šolsko poslopje) v Idriji bode obsegalo — kakor se nam od onod poročja — dve nadstropji z 18 prostori, za dečke in deklice ločenimi. Ti prostori so: 5 posamesnih dečkih razredov, 1 rezervirana soba, 4 posamesni dekliški razredi, 1 rezerviran prostor, 1 risalna dvorana, 1 soba v prvem in 1 v drugem nadstropji za učitelje, 1 muzej, 1 konferenčna soba, 1 životovališče (telovadišče). Pri vseh šolskih sobah so maj hme čumnate za shrambo otročje obleke, dežnikov itd. Pri životovališči bo shramba za životovalno pripravo. Šolski sluga bo imel 2 sobi in gospodinjstva prostora. Za novo šolo se je odločil najlepši prostor v celum mestu, namreč blizo glavnega terga pod cerkvijo sv. Trojice. Tri hiše se podirajo, da bode za novo poslopje toliko večji prostor. To je gotovo napredek! Saj pa po drugih krajih še sploh samo „študirajo“, treba-li zdaj v istini več omike Slovincem ali ne, nego v srednjem veku, ko je le katekizem pel za vse nauke! —

(Šolstvo v Vratislavi.) V tem lepem mestu je bila letos 27. maja splošna nemška učiteljska skupščina, o kateri hočemo se le v bodoče govoriti, ko dobimo o njej stenografični zapisnik. Spregovorimo pa danes kratko besedo o vratislavskem šolstvu. Veliko mesto, ki šteje nad 200.000 stanovancev, mora imeti tudi lepo število šol, da ustreza duhu časa, ki hrepeni po vedno večjem napredku in omiki. Vratislava ima mnogo narodnih šol, meščanskih šol, višjih dekliških šol, srednjih šol (latinskih in realk) in tudi vseučilišče. Razen teh javnih šol je mnogo privatnih in drugih omikovalnih zavodov. Stanje narodnega šolstva je bilo o veliki noči tega leta tako-le:

Razredi	Šole						Vseh	
	protestant.			katoliške			vseh šol	raz- redov
	dečke	dekliške	oboje- ga spola	dečke	dekliške	oboje- ga spola		
z 8 razredi	—	—	—	—	—	1	8	
" 6 "	6	7	—	1	1	1	96	
" 5 "	7	5	—	2	1	3	18	
" 4 "	5	7	2	2	3	1	20	
" 3 "	2	2	—	—	—	1	5	
Skupaj	20	21	2	5	5	7	60	
	43 šol			17 šol				289
	z 206 razr.			z 83 razr.				

O mnogobrojnem učiteljstvu in njegovi plači nam pričajo sledeča števila: 77 glavnih ali prvih učiteljev ima po 800. 750 in 700 srebernikov letne plače (1 sreb. = 1 fl. 50 novč.); 95 drugih učiteljev ima po 650, (tolarjev) 600, 550 srebernikov in 117 tretjih učiteljev po 500, 450 in 400 tol. Razen tega imajo šolski ravnatelji stanovališča v vrednosti 150 srebernikov ali pa toliko odškodovanja v novcih. Ravnatelji imajo tudi po 100 sreb. opravilne doklade. Največji dohodek narodnega učitelja (ravnatelja) v Vratislavi more znašati 1050 srebernikov, torej po avstr. veljavi 1525 gld. Najnižja plača pa 600 gld. av. v. Šolskih poslopij nejsmo i utegnili na tanko pogledati. Pogledal sem le prav lepo višjo dekliško šolo v Taschnerskih ulicah, ki se je nam po vsem dopadala. Učni načert je podoben našim avstrijskim načertom. Nauki so taisti, kateri pri nas. Med obligatnimi nauki pogrešamo pa životovanje (turnen). Realni nauki se še le po zgor-njih razredih samostalno razkladajo. Razredi se pa na Nemškem štejejo od zgor na vzdol, torej nasprotno nego pri nas. Na Nemškem je namreč naj višji razred prvi. V višjih razredih se podučuje po 26—30 ur, v niž-jih pa po 22—24 ur na teden. Verstvu so odločene po 4 ure na teden, torej več nego pri nas.

(Statistično.) Lani je bilo v Gradci 8 šol 1. reda (na teh šolah imajo letos učitelji 900 gld. plače), po drugod na Štajerskem 16 šol 1. reda (na teh so učiteljske plače po 800 gld.), 113 šol 2. reda (s 700 gld.), 213 šol 3. reda (s 600 gld.) in 273 šol 4. reda (s 550 gld.) Lani je bilo 230 začasno nameščenih učiteljev, na 63 šolah je čisto manjkalo učiteljev. Kakovšne razmere so letos, poročamo pozneje.

(Praktičen učni pomoček) je izdal knjigar Dragotin Jausky v Taboru na Českem. To je namreč urni številkar ali cifernik (Uhrzifferblatt) iz terdega papirja in s kazali. Nam se je poslal ta številkar na ogled, in se nam prav dopada. Da učitelj navadi učenec, na uri spoznavati se, v to mu ta številkar prav dobro služi. Cena mu je 30 novč. Ako se jih več skupaje naroča, dobivajo se po 25 novč.

(Plače začasnim učiteljicam), ki imajo uže uč. sposobnosti spričevalo, bode po novi postavi na Štajerskem kaj težko pravično odločiti. Nova postava reče, da so enake učiteljem. Začasni učitelji pa imajo dosedaj toliko, kolikor definitivni, torej spada začasnim učiteljicam, toliko plača, kakoršno bi imeli začasni učitelji. Vendar pa je bila pri poslednjem deželnem zboru sprejeta resolucija, da začasni učitelji (učiteljice) obderžé sedanjo njih plačo, dokler so v istej službi. Kaj velja torej prvo ali drugo?

(Na omiko) narodov se sklepa večkrat iz znanosti vojakov novincev. Tako se je pri rekrutbi leta 1873. pokazalo, da je bilo med 1000 no-

vih vojakov pisanja zmožnih: na Dolenjem Avstrijskem 985, na Šleskem 946, na Gorenjem Avstrijskem 893, na Českem 810, na Saleburškem 756, na Štajerskem 755, na Moravskem 671, na Koroškem 581, na Tirolskem 366, na Ogerskem 358, na Primorskem 307, na Sedmograškem 149, na Hervatskem 143, v Galiciji 115, na Kranjskem 106, v Bukovini 89, v Dalmaciji 43.

(Razpisana) je služba podučitelja ali podučiteljice v Ljutomeru (zarad odpovedi podučiteljice Ane Ludwig.) Podučitelj s spričevalom učiteljske sposobnosti dobiva po 560 gld. letne plače, s spričevalom zrelosti pa samo 420 gld. letne nagrade. Pri Mali nedelji in v Križevcih sti tudi razpisani podučiteljski službi s 440 gld. oziroma 330 gld. in stanovanjem. Razpisane so te službe do konca avgusta. Prosilcem, ki ne poznaja raznih razmer na teh službah, so pripravljene ljutomerski učitelji na pismena vprašanja v tej zadevi radovoljno odgovorjati. Pri tej priliki si ne moremo kaj, da ne bi ljutomerski okrajni šolski svet opomnili, da „Gospodar“ (v tem edinem slovenskem listu so te službe razpisane) neaj učiteljski strokoven list, kajti postava od 4. febr. 1870. l. govori, da se morajo učiteljske službe razpisovati v deželnem uradnem listu in če le mogoče tudi v enem strokovnem časniku. Ali je pa poslal ljutom. okrajni šolski svet vsaj v en pedagogičen list razpis?

(21. in 22. septembra) bode tudi štajerski „Lehrerbund“ v Ljubnem zboroval. Prav je, slovenski učitelji se snidemo v Mariboru, nemški v Ljubnem, a 23. pa se vsi vidimo pri deželni učiteljski skupščini v Gradci.

(Na učiteljiščih) v Gradci, Ljubljani in Celovci se otvorijo v bodočem šolskem letu praktični tečaji, ki trajajo samo po eno leto. V taki tečaj se sprejmo študenti iz zadnjega tečaja srednjih šol, kojim se dajo stipendije po 100—150 gld. Študenti z maturo pa dobé celó štipendije po 200 gld. Niti prvi niti drugi ne delajo sprejemnega izpita.

(Knjige na prodaj.) Naprošen od g. pisateljev in založnikov sem prevzel nekaj iztisov teh le knjig, da je spečam: „Imenik slovenskih učiteljev“ (50 kr.) Žnidarčičeva „Abecednica“ (30 kr.) „Naša zemlja“ (hrvatska knjiga) (20 kr.), Beršljan (1. zv.) (25 kr.); „Pesmarica“ (Razlagova) (60 kr.); „Izvirke premožnosti“ (25 kr.) Kedor je želi, rad mu postrežem.

V Ljutomeru

Lapanje.

(Učiteljsko društvo za mariborski okraj) bode 6. avgusta zborovalo; na dnevnem redu so sledeče točke: 1. domoljubje; 2. toplota; 3. kemija in 4. koristni in škodljivi merčesi.

Premembe v učiteljskem stanu po Slovenskem.

Na Kranjskem: G. Dragotin Demšar nadučitelj v Senožečah, je imenovan za okrajnega šolskega nadzornika v postojnskem okraju. G. Pernei, učitelj v Spodnjem logu na Kočevskem, g. M. Kovšica, učitelj v Kropi, g. Pibernik, učitelj pri sv. Gregorji, g. Valentin Bernot, učitelj v Colu nad Vipavo je umerl.

Na Štajerskem: Radoslav Ferik, nadučitelj v Ptujem, g. Tomaž Grah, učitelj pri sv. Jurju pri Celji, g. Miha Nerat, nadučitelj na Leitersbergu pri Mariboru, g. Pavel Unger, učitelj in g. Ivan Furlani, podučitelj na istej šoli.

Na Koroškem: G. Fabijan Krajcar je definit. učitelj v Bleiburgu.

Razpisi učiteljskih služeb po Slovenskem.

Na Štajerskem: Učiteljska služba pri sv. Benediktu (okraj sv. Lenart) s 550 gld., pri kr. š. svetu. Učiteljska služba v Preborji in pri sv. Vidu pri Planini (Montpreis, okraj Kozje) in na Blanci (okraj Sevnica) s 550 gld. in stanovanjem do 25. avgusta na kr. š. svet. Učiteljska služba v Ptujih s 700 gld. do konca avgusta.

Lastništvo „Učiteljsko društvo za slov. Štajer“.

Za uredništvo odgovoren D. Lorenc. — Tisek „Narodne tiskarne“ v Mariboru.